

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Leu.
Fél évre	120 Leu.
Egy negyed évre	60 Leu.
Egy hónapra	20 Leu.

Előfizetők árszáma szerinti díjazás mellett vételnek kel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csomádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(Bécsi főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARÁD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 4.

Mai számunk főbb közleményei:

AZ ORGOVANYI VÉRFORDÓ
FÓTARGYALÁSA.MONARCHISTA-TÜNTETÉS
BÉCSBEN.A MAGYAR AKADEMIA
VALSÁGA.NÉMETORSZÁG RATIFIKÁLT
A NÉMET-OROSZ SZERZŐ-
DÉST.VÖRHENYJARVANY ARADON.
AZ ARADI HIMLŐOLTÁSOK
EREDMÉNYTELENEK.

Az utódállamok

vámpolitikája és Magyarország

A Budapesti Kereskedelmi és Ipar-
kamara teljes ülése.

Budapest, július 1.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara most tartotta meg a nyári szünet előtti utolsó teljes ülést. A Kamara elnöke, Belatiny Arthur nyitotta meg az ülést. Beszédében mindenekelőtt a külpolitika eseményeivel foglalkozott, a melyek közül kiemelte a genuai konferencia jelentőségét, amely az első nemzetközi értekezlet volt, amelyen győző és legyőzött államok, mint egyenrangú tárgyaló felek jelenhettek meg. A békeszerződések érintetlenségének az

elvé miatt a gazdasági ujjaépítés tervei helyett inkább Oroszországnak a világgazdaságba való bekapcsolása foglalkoztatta az egymással vetélkedő és féltékenykedő nagyhatalmokat. Ezután rátért az új magyar autonóm vámtarifa kérdésére. Vezérfontos csak az a törekvés lehet, hogy a gazdasági élet egyes alkotó tényezőinek lehető kiméltése és védelme mellett az összeségnek életképességét a gazdasági téren megővja. Kétségtelen, hogy a mai gazdálkodás további folytatásával ezt elérni nem lehet, mert a feleslegekkel a behozatal szükségletét nem fedezhetik. Ha a termelés és fogyasztás felbomlott egyensúlyát nem lehet helyreállítani, a külfölddel szemben való eladósodás oly arányokat fog ölteni, hogy a nemzeti vagyon és termelés teljesen idegen befolyás alá fog kerülni. Magyarországnak gazdasági politikájában azonban a legjobban érdekelt külállamok gazdasági politikáját is mérlegelni kell, elsősorban az utódállamokét. Ezeknek Magyarországgal szemben elengedhetetlen gazdaságpolitikáját arra a törekvésre lehet visszavezetni, hogy a békeszerződések által az utódállamok részére biztosított területen saját érdekeiknek megfelelően akarnak berendezkedni. A kereskedelmi és ipari földolgozó

köröket a Készülő vámtarifával kapcsolatban nem az eiti gondolkozóba, hogy a tarifa iparvédelmi jellegét bír-e majd, hanem az, hogy a tervbe vett vámvédelem kiterjed az iparcikkek oly sorozatára is, amelyeknek termelése a fogyasztást nem elégíti ki, de olyanokra is, amelyeknek termelése tervbe van ugyan véve, de az még kezdetét nem vette. A kereskedelem és a fogyasztás érdekei azt követelik, hogy az itt egyáltalában, vagy nem megfelelő minőségben gyártott ipari termékek magas vámmal ne sújtassanak. Ezenfelül pedig a vámtarifában 10 év tartamára kell gondoskodni arról, hogy Magyarország fejlődő iparát a reá nézve legkedvezőtlenebb viszonyok között is megővja. Természetes, hogy az ellentétek az egyes gazdasági ágak között ma, a vámtarifa előkészítő munkálatainál nagyobbak, mint voltak normális gazdasági viszonyok között: magasabb gazdaságpolitikai szempontok azt parancsolják, hogy az ipari fejlődés nem történhet a kereskedelem és fogyasztás rovására, tehát az új vámnak teljes kihatásukban csak ott érvényesülhetnek, ahol a megfelelő iparok teljesítőképessége kétségen felül áll. A Vámpolitikai Központ egyeztető tárgyalásainak tényleg a vámtételek túl

nyomó részben az egész érdekelt-ségre kielégítő álláspont alakult ki, a volt kereskedelemügyi miniszter pedig kijelentette, hogy az alkotandó törvényben főlhatalmánzt fog kórní arra, hogy a tarifa érdekességét továbbmenőleg enyhíthessék.

Harcias hangulat a magyar főváros közgyűlésén

BUDAPEST. A főváros tegnap közgyűlésén botrányos jelenetek játszódtak le ismét. A keresztény többség és a demokraták között kiújultak a régi ellentétek és az izgalmas szöcsaták szenvedélyes viharzása közepette maidnem a totlogességgig érlelődött a helyzet. Petrovác Gyula keresztény-pártinak, az egyik bizottság tagjának beszédkor tört ki a vihar. Petrovác a demokraták felé kiáltotta, hogy azok zsidók. Gáspár Fülöp demokrata erre visszakiáltotta Petrovácnak:

— A sógora Szamuely pribékje volt, ma is a fegyházban ül! Erre óriási zaj és tomboló lármát keltkezett. Petrovác a nagy zajban azt hangoztatta, hogy kommunista sógorával, mint olyannal nem érintkezett egyáltalán. Ezután Petrovác a következőket mondotta a demokraták felé:

Kokottok, pásztorórák, hálószobák

vagy

a pesti irodalom 1922-ben

— Második közlemény. —

2. Becker Béby.

Csöpp arcokáján arasznyi festék, szemek körül mélyre festett fekete árok. Alakja Raphael Kirchner „Vie Parisienne“-beli pasz-telljeire emlékeztet, a lábai olyan karcsúak, mint az öziké a választott parkban, ahol Wass Gyurka a nótaköltő szokott vadászni tavasz-szal, ősszel Bánffy Alberttel és a Montbach-fiukkal — nagyon régen még velem is. Kolozsvárról indult el az estéli gyorssal az élet elé s mire megvirradt, a régi Pestre érkezett meg, amelyben négy forintba került egy üveg Törley-pezső és öt krajcárba az ezüst papírba csomagolt Luxor cigaretta. (En emlékszem Becker Bébyre, mikor még kis matrözruhácskában loholt reggel iskolába az ódon Farkas-uteán végig a reformátusok kollégiuma felé, ahol a vastagnyaku görbő diákok mind szerelmesek vol-

tak a kényes kisasszonyba). Azóta eltelt néhány esztendő s az esztendővel egy világháború. A négy forintos pezső kétszázba került és Dimitrino cigarettára is alig alig emlékezünk. De a matrözruhács, soványka kis kolozsvári lányból, Becker Bébyből híres nő lett, akiről kipirult orcáskával álmódznak a paplan alatt éjjel a „gran de vie“-re vágyó házmesterkisasszonyok és a tultemperamentumos lipótvárosi urleánykák. Ő kétségkívül a legnépszerűbb és legismeretesebb a város szereplő női között, talán az egyetlen, aki előkerült közöttük, mert bár színésznőnek démon, de démonnak talán egyedül kurtizán. A dús gazdag báró után a szintén dús gazdag nagyiparos, utána az idegen katonatiszt, aki szép fiú is, legújabbban pedig egy kedves, hosszú fiatalember, akinek legkisebb tétje a baccasztalon százezer korona. És mindögyükük nem százezreket, hanem milliókat költ reá. Másnak egy hosszú életen keresztül egy ilyen nagyszerű ember sem akad,

Beckernek egymásután négy is és halála napjáig is fognak akadni még ezeken kívül is sokan. Ékszerrei nagy vagyonot érnek, villája és autója van, sok pénze, mindig csak kevés ideig, sok adóssága két szerető közötti exlexben, tehát aránylag gyakran. És Mannon Lescaut jut eszembe, ha arra gondolok, hogy a nagy hotel halljában megtetszett neki egy ismeretlen fiú, mire a pincérrel kihívatta s átadván neki budoárja kulcsát, előre küldte őt haza. (Es az is őt jellemzi, hogy mivel az éjjel két pohár pezsővel többet ivott, a szegény fiúról megelégedett s azzal az urral tért haza, akivel egybéként is szokott.) Ő igen: a fiatal gróf, kivel hónapokig együtt mulatozott, szintén csak azt bizonyítja, hogy szeret és tud stílusosan élni, mert hiszen a grófnak köztudomásúan kevesebb pénze volt, mint öneki s mégis mind a ketten egyformán jól éltek egymással és egymás mellett.

Azonkívül az is ért volna valamit, ha a bécsi új Bristol

portása földig hajolhatott volna a „Frau Gräfin“ előtt.

Hogy moral insanity, az sem baj, mert mindenki rendez ember nem lehet s egyéniségének feltételül jellemzője az, hogy fenntartás és önkorlátozás nélkül szinte a tehetetlenségig trágár. Lélek nélküli kacagását a leghíresebb pesti riporter jellemezte legjobban, mondván:

— Sajnálom, hogy srás közben is kacagnia kell szegénynek... Kétségtelen, hogy szinte a fantasztikum határáig érdekes szellemű élénk, csapongó, modoros egyéni, furcsa, megelítő. Szíve jó, de csak átvitt értelemben, mert a cigaretta, az éjszakázás, a morfium és a szerelem kissé már kifárasztották őt is, a szívet is.

Fogatát messziről megismerked s őt magát dának társaságban köszönteni szokás. A Ritz nagytermében divat vele ebédelni és kiültetés, ha este valakivel a bálban megjelenik. Toilettejel merészek, de mindig izlésesek, gyakran igazán gyönyörűek is. Ami és

— Tegnap védtek a zsidók érdekében a kereskedelmet, ma pedig támadják az ipart, mert az keresztény!

A szüntelenül tartó zaj közepete öklök emelkedtek a levegőbe. Ereky Károly erre közbekiáltott:

— Itt még verekedni fognak!

A két párt már-már közel volt ahhoz, hogy egymásnak rohanjon. A nagy kavarodásban az utolsó pillanatban sikerült megakadályozni azt, hogy tettelességre kerüljön a sor. A botrányokban gazdag ülés éjjel egy óra után ért véget.

A katolikus főgimnázium érettségije.

Az aradi római katolikus főgimnázium érettségi vizsgálatait szombaton fejezték be s az eredményeket ma hirdették ki a növendékeknek. Az érettségi vizsgálatok biztosai Petrovici János, timisoarai (temesvári) tankerületi főigazgató és Crisan Ascania aradi liceumi igazgatók voltak. A tanulók 15-en végeztek. Az érettségit tett fiú növendékek közül jelesen érettek: Bodnár László, Gerő Sándor, Halmos István, Mohos Zoltán, Thau Ernő, Tremi Lajos, Trintz Kornél és gróf Zichy Dezső. Jól érettek: Eich Miklós, Kendi István, dr. Neuman Ede, Stern Oszkár, Szántó Sándor, Vass Andor és Weisz Oszkár. Érettek: Áron Árpád, Aszlán Károly, Beck Vilmos, Kmety János, Komlósi Péter, Kreitl Kornél, Luttvak Manó, Masznyik Manó, Mezey József, Rattay László, Rosenberg Zoltán, Stauber János, Sternheim Jenő, Tili János, Tomory Nándor, Weisz Sándor és Wenich Béla. A leány növendékek közül jelesen érettek: Bukovetz Izabella, Dóka Margit, Manné Glück

aki kell neki, okvetlenül elveszi magának, a férfiak a nőket, a nők a férfiakat méltán félthetik tehát tőle. Asszonyokra olyan hatással van, mint a kigyóbüvölés. Legádázabb ellenségeiből lettek a legjobb barátai. Grandseigneur mint egy fejedelmesszony, gavallér, mint egy erdélyi mágnás, mulató és duhaj mint egy bihari gentry, de naiv, mint egy kis iskolásleány és elegáns, finom, illatos, mint egy ék szeretői bársonyos belseje, amelyben szikrázó rubinsziv pihen.

Mert a kurtizánok szíve valóban köből kell legyen, fájdalmat, csalódást, bánatot, boldogtalanságot éreznők sohasem szabad, mert mindettől ráncos lesz a gondosan ápolat arc, amelyet amugy is oly sokat kell kinnozni puderral, festékekkel, könnyen maró mérgével. Asszonyom tisztelje a Pompadourokat, mert virágok ők az élet kirakataiban, mindannyian gyönyörködhetünk színökben, illatukban, szépségükben — a korzó karneválos forgatagában, a színház arany páholyainak puha ülén, a róluk keringő legendák piquanteriejen ke-

Ilona, dr. Windholzné Glück Erzsébet, Kanders Magda, Mahler Magda, Mikos Márta, Schwegel Margit, Unger Ella és Darvas Rózsi. Jól érettek: Haiduc Kornélia, Matowitz Margit, Kleisch Hermin, Nachtnébel Emilia, Sebes Ilona,

A kisanant és a Habsburgok. Legitimista mozgolódás

BUDAPEST. A sajtóban erősen tartja magát az a hír, hogy gróf Andrássy Gyula és Friedrich István — az eddig szövetséges két legitimista frakció vezére — között a fegyvertartási viszony elhidegült. A szövetkezett ellenzék egyik vezetőtagja a Pesti Hírlap munkatársának arról a híreszteléséről, hogy az elhidegülést a királykérdés megoldásával kapcsolatos közjogi változásokban való nézeteltérés idézte elő, a következőket mondotta:

— Tényleg szó van arról, hogy a nádori méltóságot visszaállítják, de ez eddig csak óhajképpen nyilatkozott meg. Nem látszik valószínűnek, hogy az erre vonatkozó tárgyalások sikerre vezetessenek. Főleg külpolitikai okok miatt. A kisanant annak idején amikor a kommunizmus letöréséről volt szó, sem akart belemenni abba, hogy a Habsburg-ház egyik tagja legyen a kormányzó. Ha pedig a kisanant már akkor mezeven elzárkózott attól, hogy eltűrje azt, hogy a Habsburg-ház bármelyik tagja vezető szerephez jusson Magyarországon, akkor ma, amikor az ország már a konszolidáció útján van, egészen bizonyos, hogy ezen az állásponton nem enyhít.

Tudvalevő ugyanis, hogy a magyar nádori méltóságot azelőtt is a Habsburg-ház egyik tagjával töltötték be és most valószínűleg ismét a Habsburg-ház egyik tagjának nádorságát szeretnék a legitimisták egy része nyelbeütni. És ez a kérdés most

resztül, — az Öné a kurtizán szépsége, ifjúsága, mindene: fehérneműjén a vajszerű csipke, hattyunyakán a kéklő briliáns, a molya, a könnye, a bánata, az öröme, még egyszer mondom, mindene, az egész élete, mely lihegő életét árnyként kíséri.

Becker Béby előtt egészen biztosan ismeretlen érzés a vidámság könnyü derüje, a lelki negligés boldog lustasága, neki örökké com me il faut-nak, kedvesnek, jókedvűnek kell maradnia a világ előtt, ha béviúrról tüzes könnyek perzselik is. Gondoljon az ólomszínű hajmálókra Asszonyom, amikor sötét bárázda ülnék az alvó arcoskára, amely smink nélkül olyan nagyon sokkal szebb és kedvesebb, mint az, amelyet ön a Ritzben látni szokott. E sorok előtt most csöndben összehull a függöny, Asszonyom simogassa meg tisztességes kezével egy alvó kisleány lázas homlokát, rövidre nyírott kurta kis haját, mint beteg gyermekét szokás.

Egyed Zoltán.

Szabóczky Magda, Szalay Erzsébet, Verbos Mária, Vanis Magda és Werner Magda. Érettek: Kádár Mária, Kárpáti Lenke, Urdl Emma. Három tanulót egy évre visszavettek, hetet pedig javítóvizsgálatra utasítottak.

szakadást fog előidézni az amugy is már gyenge legitimista frakciók között. Politikai körökben szóbeszéd tárgyát képezi, hogy a liberális ellenzék soraiban bizonyos irányban egyenetlenség mutatkozik, főként pedig a liberális pártvezérek között. A legtöbb a liberális ellenzék egy bizalmas értekezletén Szilágyi és Ugron aggodalmaskodtak Rassay Károly politikája miatt. Attól tartanak ugyanis, hogy a liberális ellenzék liberálizmusa a legjobb úton halad a radikalizmus felé. A két elégedetlenkedő pártvezér ehhez még hozzátette azt is, hogy ilyen politika folytatásához nem hajlandók hozzájárulni.

A legitimisták különben ma ismét akcióba léptek, amennyiben gróf Apponyi Albert vezetésével tisztelegő látogatást tettek Della Grazia budapesti spanyol követnél. A küldöttség köszöntőt fejezi ki a spanyol követ előtt a spanyol királynak Károly exkirály családjával szemben tanúsított rokonszenvéért. A küldöttségben többek között résztvettek gróf Andrássy Gyula, Rakovszky István, örgróf Pallavicini György, Haller István, gróf Sigray Antal, báró Sztéryny József, Ugron Gábor és Sándor Pál. A követ válaszában kijelentette, hogy szívesen fogadta a királynak szánt üdvözlést és hódolatot és megígérte, hogy azt tolmácsolni is fogja XIII. Alfonz királynak. A tisztelegő küldöttség ezután dezsönét adott a spanyol követ.

Irodalom és művészet.

* Heti műsor. Kedd: Az árnyhalás, színmű. Ujdonság, először. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Színház együttesének vendégjátéka. Mérsékelt felemelt helyekkel. Szerda: A mosolygó asszony. Tragikomédia. Ezt megelőzi A négyszög, vigjáték. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Színház együttesének vendégjátéka. Mérsékelt felemelt helyekkel. Csütörtök: Rouge et noir, vigjáték. Ezt megelőzi Jávai mese. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Színház együttesének vendégjátéka. Mérsékelt felemelt helyekkel. Péntek: Három csésze tea. Vigjáték. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Színház együttesének vendégjátéka. Mérsékelt felemelt helyekkel. Szombaton: Tul a Nagykrivánon. Operette. Rendes helyekkel. Vasárnap este: A notredami toronyvár. Színmű.

* B. Tompos Ella vezetésében. Sardou rég nem látott drámája, a Boszorkány volt a tegnapi vasárnap délután színházi eseménye.

A cimszerep nehézségeit B. Tompos Ella oldotta meg hivatottan, helyes felfogással, erős temperamentummal és a darab mély gondolatának megfelelő átértéssel. Amint a Trilby utáni multkori debütje alkalomával is megállapítottuk, úgy ma is az a meggyőződésünk, hogy az aradi közönség nagyon szívesen látná a tehetséges művésznőt gyakrabban drámái vezetés szerepeiben. Sipos Zsigmond, Darvas, Selmeczy és Zilahy Irén és a többi szereplők is sok elismerést érdemelnek. Az előadás általában túlnőtt a megszokott vasárnap délutáni kereteken. (St—d.)

* Haladás előadás. Nagy érdeklődés nyilvánult meg a szombati Haladás-est iránt. A mindig változatos megnyitó szavak vezették be a műsort, amelynek keretében Gács Zelmá ügyes szavalata után R. Gadó Lujza bájos éneke következett. A műsor egyik gerincszáma Bakó László felolvasása volt. Mint más alkalommal, úgy ma is nagy figyelemmel hallgatta a közönség a mindig friss és aktuális eszméket. Szép, művészi és megható volt Anyos Blanka szavalata. Igen meleg óvációban részesült. A második énekszám zajos sikere Komlóssy Jánost illette, aki istenáldotta értékes hanganyagával, biztos intonációjával szép jövőre tarthat számot. S ha még Riegler Margit szavaltát is megdicsérjük és kiemeljük, hogy az énekszámok kíséretét Gellért Pál karmester látta el, teljes képet kaptunk az est egységes, szép sikeréről.

* A budapesti Belvárosi Színház vendégjátékai. Ma kedden este kezdi meg Az árnyhalás francia színművel a Belvárosi Színház művészei együttese vendégjátékát. A darabnak ez egyben Aradon a premierje is, a melyben a főszerepeket Mészáros Gizi, Titkos Ilona, Baló Elemér, Harsányi Rezső és Boray Lajos játsszák. Az előadás iránt a közönség körében a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek a Belvárosi Színház vendégjátékának összes előadásaira a téli színház pénztáránál válthatók. A színtársulat a vendégjátékok alatt a legjobb operett-reprizetekre készül. Így a Cigánygrófnő és Luxemburg grófra. A darabok teljesen új szereposztásban és betanulásban kerülnek színre. Vasárnap este a Notredami toronyvár izgalmas dráma kerül színre, az egész társulat közreműködésével.

Vörhenyjárvány Aradon.

Alig két hónapja, hogy a városi orvosi hivatal erélyes intézkedésére sikerült Aradon az egyre terjedő vörheny járványt letörni. Május hónapban alig fordult elő vörheny megbetegedés Aradon. Junius végéig pedig egyetlen vörheny beteget sem jelentettek be az orvosi hivatalnak. Junius utolsó két napján és július elsejétől harmadikáig érthetetlen okokból újból felütötte a fejét Aradon ez a veszedelmes járvány. Eddig nyolc megbetegedést jelentettek be a városi orvosi hivatalban. Dr. Cucu Vazul főorvos megtette a legerélyesebb intézkedéseket a betegség továbbterjedésének megakadályozására.

Az aradi Fehér-Kereszt egyesület Maros-ünnepélye.

Vasárnap minden tekintetben kitűnően sikerült Maros ünnepélyt rendezett az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület, amely a legfényesebb erkölcsi és anyagi sikerrel járt. Elsősorban az Egyesület lelkes elnöknőjéről Laczay Erdénéről kell megemlékeznünk, aki fáradságot nem ismerő munkát végzett a nemes cél érdekében. — Vele együtt buzgólkodtak az aradi társadalom előkelő urhölgyei, akik mindenképpen igyekeztek felejtlen tenné tenni a tegnapi napot.

Délután pont hat órakor kádnazene hangjai mellett nyitották meg az ünnepélyt. A marosparti korzó és a folyó között levő területen fel és alá hullámozott a hatalmas tömeg. Jókodv és kacagás uralkodott már az ünnepély megkezdésekor is, amely később csak fokozódott. Fialal leánykák mosolyogva kínáltak megvételre kontétit és virágot. A sátrak előtt elhelyezett asztalokat hamar elfoglalták a vendégek. Mindenütt vig élet volt. A szerencsehalászatnál sokan versenyeztek Fortuna kegyeiért. A karikadobásnál és körhímnél is sok derűs epizód játszódott le. Nagy érdeklődést keltett az uszóverseny. A regatta díszelvonulás lekötötte a nézők figyelmét. Hangulatos, nyári kép tárult a szemlélő elé. Amikor besötétedett, felgyúltak a villanylámpák és a zene vidám hangjal mellett kezdődött az igazi mulatozás.

Tíz óra tájban rakéttákat puffogtattak a Maros tulsó partján. Szemet gyönyörködtető látvány volt a nimfák tánca, melyet görög-tűz fénye mellett fehér ruhás hölgyek lejtettek. Káprázatos és fényes volt ez a tűzijáték. A hideg és meleg vacsora sátorban a következő hölgyek és urleányok szolgálták ki a vendégeket: Özv. Telbisz Bérné, Faragó Gyuláné, Rázelné, özv. Wittauschek Lajosné, dr. Széll Lajosné, Kayser Odórné, Székely Albertné, Páblán Gyuláné, dr. Jegessy Károlyné, Kayser Ilus, Urbányi nővérek, Faragó Magda, Soós Margit, Blaskovics Alice, Parean Annuska, Probst Böske, Margineantu Mici, Cserépy Márta, Horváth nővérek és Nagy Klári. A vacsora sátor közelében volt a sorsátor elhelyezve, amelyben a következő urhölgyek és urleányok szolgálták ki friss, habos sörrel és jó enniivalókkal: Stauber Józsefné, dr. Stauber Andorné, László Dezsóné, dr. Kardoss Gézáné, dr. Török Dezsóné, Rác Gyuláné, Vermes Jenőné, dr. Fetter Elemérné, dr. Weil Károlyné, dr. Polányi Jenőné, dr. Nagy Sándorné, dr. Mann Adolfné, Vajda Zsigmondné, Faragó Rezsóné, Fetter Irén, Kauders Magda, Stauber Margit, Gerő Rózsi, György Vilma, Marzso nővérek, Urdl Emmy, Nagy Erzsi és Stauber Vica. — A sorsátorban

Egy nap a jótékonyt szolgálóiban.

előnyösen gondoskodtak jó hangulatról és emel valókorról: Sz. Rontay Boriska, Salacz Dezsóné, Weilingerné, Krausz Jenőné, dr. Cséka Zdenkóné, Szende Artúrné, Keleti Giz, Gömörly Emma, Weininger Lóci, Heim Manó, Mihály Magda, Schwarcz Klári, Rauch Boriska, Braun Eila, Adler nővérek, Faragó Magda, Salacz Lili, Adler nővérek, Hegyesi Lili és Szenté Olga. — A cukrász sátorban a következő urhölgyek és urleányok buzgólkodtak: Csillag Lajosné, Münz Mártonné, Lányi Izsóné, Stökel Adolfné, Wolff Zsigmondné, Deutsch Zsigmondné, Muntean Viktorné, Rosengarten Tusi, Berán Kató, Révész Ilia, Deutsch Klári, Deutsch Teri, Assael nővérek, Dózsa nővérek, Bechnitz Irma, Pick Nusi, Stern Zsuzska, Forgács nővérek, Münz Magda, Stern Rózsi és Grünbaum nővérek. A hálsátorban a következő urhölgyek és urleányok működtek közre: Martzy Béláné, dr. Tisch Mórna, Szántó Gyuláné, br. Exterdéné, Bartos Jenőné, Leölkes Béláné, Alföldy Pálné, Gusztin Jánosné, Wiakler Rudolfné, Péterfy Ákosné, Rényi Miklósné, ifj. Némethi Emilné, Horváth nővérek, br. Exterde Micike, Martonos Klári

Szántó Magda, Müller nővér, Dill Rózsi és Meci, Németh Irma, Bloch Janka, Marzly Helén, Heitz Baba és Mici, Vass Manó, Rényi Józsa és Szablóczky Magda. — A motorcsónakállomás közvetlen közelében volt elhelyezve a pezsgősátor, amelyben a következő urhölgyek és urleányok serénykedtek: Dr. Marcus Mihályné, dr. Seles Jenőné, dr. Robu Jánosné, Justh Jánosné, br. Bohus Zsigmondné, dr. Kabóczy Györgyné, dr. Costina Jenőné, dr. Veliciu Romoluszné, dr. Pascutiu Silviusné, dr. Krenner Zoltánné, dr. Botioc Elekne, Kohlmann Ármáné, Demján Baby, Papp Flóra és Teschits Lenke. Az imbisz sátorban Kiss Lajosné, Bauer Gyuláné, Irina Gergelyné, Hammermann Albertné, Kiss Stefi és Borbély Gizike buzgólkodtak. — A szerencsehalászatot Beregszászy nővérek, Schwarcz nővérek vezették. — A szódavíz sátorban Bartha nővérek szolgálták hűsítő szikvízzel.

A Maroson uszkáló lámpák-kal kivilágított hajók megkapó látványt nyújtottak. Az Egyesület vezetősége minden dicsérettel megérdemel a vasárnapi Maros ünnepélyért, amely felejthetetlen lesz az aradi közönség előtt. Az ünnepélyen befolyt összeg körülbelül 60—70 ezer leire tehető, amelyből igen tekintélyes összeg jut jótékony célra.

Az orgoványi vértüzdő főtárgyalása.

(Héjjas Iván a felbujtó?)

BUDAPEST. A katonai törvényszék ma reggel kezdte meg az orgoványi gyilkosságok főtárgyalását. A tárgyalást Györffy László őrnagy-hadbíró vezeti, a vádhatóságot Schmitz Arthur hadbíró-ezredes ügyész, a meggyilkoltak hozzátartozóit pedig Dombóváry Géza ügyvéd képviseli. A vádirat részletesen leírja, hogy 1919 november 17 és 18 közötti éjszaka miképpen gyilkolták meg és rabolták ki Pánczél Zoltán, Beck Sándor és Schmidt Árpád izsáki lakosokat, a holttesteket hogyan ásták el és a rablott holmikon miként osztzkodtak meg. A csendőrgyűlésnél közteli általi halálbüntetést indítványoz. A vádlottak: Zbona János görög katolikus kántinós, nyugállományú tőrzsőrmester, Danics Mihály 29 éves római katolikus vendég-lős, csendőrtartalékbeli tisztjellyeftes, Juhász István 32 éves római katolikus pótcsendőr Cs. Tót Gyula 22 éves római katolikus pótcsendőr, Tót Ambrus 29 éves református és Tót Imre 26 éves református pótcsendőrök. A főtárgyalás több napig fog tartani. Ötven tanút hallgatnak ki a főtárgyaláson, köztük a meggyilkoltak hozzátartozóit és Héjjas Iván tartalékos főhadnagyot is. A vádlottak közül Zbona Jánost hallgatták ki először. Zbona vallomásaiban elmondja, 1919 októberében hallotta, hogy Izsák és Kecskemét környékén a zsidók másfél millió koronát ajánlottak fel a románoknak, ha a meg szállást meghosszabbítják csak rövid időre is. Tudomására jutott az is, hogy Francia-Kiss Mihályt

és Danics Mihályt körözik a románok, mert a zsidók azzal vádolták meg őket, hogy nyugtalanítják a környéket. Héjjas Iván egy írást mutatott Zbonának arról, hogy el akarják fogni őket a románok. Héjjas azt kérte, hogy csináljanak valamit, hogy ez ne történjék meg. Több környékbeli zsidóról, de főleg három izsáki zsidóról tudta, hogy Izsákban vannak a románokkal. Megmondta ezt Héjjasnak is, aki erre azt mondta neki, hogy el kell őket fogni és kivégezni. Ennél a jelenetnél Danics is jelen volt. Amikor Héjjas kiadta ezt a parancsot, elindultak Orgoványra azt végrehajtani. Izsákon Juhászt értesítette, aki erre csatlakozott hozzájuk. Este Orgoványban bementek egy korcsmába, ahol már előbb is ittak és jól beboroztak. Nyolc liter bort ittak meg itt.

A tárgyalásvezető: — Vigyázzon, mert kislát, hogy annyi deci sem volt!

Hogy van az, hogy maga teljesen ittas volt és mégis összefüggő vallomást tesz az esetről.

Zbona: — Más emberektől hallottam.

Tárgyalásvezető: — Más emberektől hallotta azt, amit maga csinált?

Zbona: — Igen! Arra emlékszem, hogy bementünk egy házba, de hogy kinél voltunk, azt nem tudom. Nem kötöttük meg, csak úgy tettük fel a kocsi a zsidót, akkor, amikor kivittük.

Tárgyalásvezető: — Ne használja állandóan ezt a kifejezést, hogy a zsidó. Hanem mondja azt,

hogy a sértett, vagy pedig használja a nevet.

Zbona: — Odamentünk, ahol az illetőket elástuk.

Tárgyalásvezető: — Mi történt, mielőtt elásták őket?

Zbona: — Nem tudom, hogy mi történt, csak azt tudom, hogy kivégeztük őket. A részletekre nem emlékszem!

Zbona a ruhákról, pénzről és értékekről nem akar tudni, amelyeket az áldozatoktól szedtek el. Czizáky Ferenc védő kérdésére elmondja, hogy különítményüknek az volt a célja, hogy a magyarság ismét keresztényététét keresztülvigye a kommunizmus üldözésével. Zbona azt mondja, hogy a román főhadnagyoktól tudta meg azt, hogy a zsidók más félmilliót ajánlottak fel a románoknak, hogy ott maradjanak. Emlékezik arra, hogy egymásután jártak az áldozatok házaiban, hogy őket összefogdosták és kivégezték, de hogy hogyan történt mindez, arra már részletesen nem emlékezik, mert ittas volt. A zsebekből, ujjakról gyűrűk, órák, ~~kerültek~~ kerültek elő, amelyeket szétosztottak. Héjjasnak szólt is ezekről a dolgokról.

Tárgyalásvezető: — Vigyázzon, hogy mit mond. Miért költötte el Danics a pénzt?

Danics: — Héjjas mondta, hogyha megyek-jövök, legyen nálam pénz! Ezért költöttem el a pénzt.

Smítz ügyész: — Több Héjjas is van, kivel tárgyalt a dolgok átadásáról?

Danics: — Héjjas Auréllal beszéltem, nem az Ivánnal.

A személyi adatok bemondásakor az egyik vádlott sem emlékezett pontosan arra, hogy mikor lett pótcsendőrré. A tárgyalást vezető hadbíró figyelmeztette őket, hogy legalább ezt mondják meg őszintén, mert ezzel sem nem javítanak, sem nem rontanak sorsukon. A vádirat felolvasása után a védők zárt tárgyalás elrendelését kérték azzal az indokolással, hogy az ügy érdekében a nyilvánosság kizárását tartják szükségesnek. A vád képviselője a kérést visszautasította azzal, hogy nyílt tárgyalást kíván, mert az megmutatja, hogy ebben az országban konszolidáció van és hogy minden bűnös elveszi büntetését. A bíróság a vád képviselője indítványának adott helyt és a zárt tárgyalást nem rendelte el.

(A tárgyalás folyik.)

Az oroszok által elkönfiskált értékpapírok.

HÁGA. Az orosz ügyek albizottsága tegnapi ülésében foglalkozott az oroszok által elkönfiskált értékpapírok ügyével. Erre vonatkozólag az oroszok arra az elhatározásra jutottak, hogy ez ügyek tisztázása végett megkérdezik a tulajdonosoktól, hogy mi a követelesük az állammal szemben s e felviágosítások után a kisebb tőkésnek esetleg engedményeket adnak. A holland tőkésnek legjobban izgatja ez az ügy, miután a legnagyobb összeggel vannak érdekelve. A holland sajtó az esetleges hátrányos határozattal szembeni védekezésre és erélyes tiltakozásra szólítja fel a kormányt. (Rador)

A Magyar Akadémia válsága

(Alkotmányos lépések az Akadémia érdekében.)

BUDAPEST. Horthy Miklós kormányzó ma levelet intézett gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszterhez, amelyben kifejti, hogy az Akadémia nagy kulturális jelentőségétől áthatva kívánatosnak tartja, hogy az állam siessen segítségére az akadémiának válságos anyagi helyzetében. A levélben utasítja a kormányzó a kultuszminisztert, hogy lépjen érintkezésbe a pénzügyminiszterrel és az Akadémiával és tegyék meg egyetértőleg a szükséges alkotmányos lépéseket, hogy ennek a kulturális intézménynek a zavartalan működését állami támogatással tegyék lehetővé. A lapok ehhez a levélhez azt a megjegyzést tették, hogy a békeszerződés az egész magyar tudományosvilágot válságba sodorta. Ennek a következménye az, hogy az Akadémia ma nincs abban a helyzetben, nemhogy a külföldi, hanem csak a belföldi folyóiratokra előfizethessen. A társadalom a múlt évben több milliót gyűjtött össze és az Akadémia eddig ebből élt, a válság azonban újra kitört, mert a múlt évben gyűjtött összeg elfogyott. A válság pedig most már érezteti a hatását az Akadémia minden intézményében. A kormányzó kéziratának a következményeképpen az állam 5 millióval fogja segíteni az akadémiát. A sajtó felhívja a magyar társadalmat, hogy ő is segítsen az Akadémiának súlyos helyzetén.

Az árnyhalász.

(Le pêcheur d'ombres.)

Jean Sarment négy felvonásos színműve. Fordította Bárdos Artur. Remekmű. Irodalmi és színpadi szempontból egyaránt tökéletes. A francia színpad örök értéke, mely sohasem fog lekerülni a műsorról, míg francia nyelven darabokat játszanak. Róbert de Flers, a híres kritikus és drámaíró, a francia szerzők egyesületének elnöke ezzel végezte kritikáját. Az árnyhalász párisi bemutatójáról, mely irodalmi körökben régen tapasztalt feltűnést és izgalmat kelteft. A modern francia dráma betetőzését látták ebben a darabban a francia kritika összes nagyjai, akik közül Antoine a híres színpad reformátor külön szabadelőadást tartott a Pêcheur d'ombres korszakalkotó jelentőségéről. Azóta diadallal járta meg a 24 éves Jean Sarment darabja nemcsak Francia országot, hanem Svéd és Norvég-országot, Svájcot és Alaszországot is, ahol Adriano Thilger a népszerű olasz esztétikus előadás sorozatot tartott róla, amelyben az árnyhalász-tól számitja a modern drámairodalom. Budapesten a Belvárosi Színház mutatta be. Az árnyhalászt igen nagy sikerrel, amelynek külön tényezője volt egy fiatal, eddig ismeretlen színész —

Baló Elemér — feltűnése. Az összes lapok hosszú cikkeiben és tárcákban imnapelték az új színészt, Bárdos Artur színésznevelő munkájának legújabb diadalát.

Az árnyhalász nálunk a Belvárosi Színház eredeti szereposztásában kerül színre. Baló Eleméren kívül Mészáros Giza, Titkos Iona, Harsányi Rezső, Bóray Lajos játszák a főszerepeket, ebben a már klasszikussá vált műben, mely Bárdos Artur igazgató rendezésében és fordításában kerül színre.

A „szárazak” és „nedvesek” élet-halál harca Amerikában.

(Készülődés a novemberi választásokra. — Revolveresata New-York utcáin.)

— Az Aradi Közlöny newyorki levelezőjétől. —

Mióta a Volstead-féle törvény életbe léptette az alkoholtilalmat, két hatalmas pártta szakadt az Egyesült Államok társadalma. A „szárazak” pártja szigorúan ragaszkodik a törvény betűihez és a hatóságok segítségével nemcsak a pálinka, hanem a könnyű bor és sör fogyasztását is megakadályozta. A „nedvesek” sem hagyják magukat s a különféle alkohol-barát egyesület fuzionálásával megalakították az ugynevezett „nedves hadsereget”. A szövetség hivatalos neve National Association Against the Prohibition Amendment, vezetője William H. Stayton volt tengerészkapitány, tagjai sorában számos, országosan ismert nevű politikus, üzletember, tudós akad. Harminchat főszervezetük van már s az ország tulnyomó részének rokonszenve támogatja őket a küzdelemben. Végülük a Volstead-törvény megváltoztatása oly módon, hogy a négyszázalékos alkoholtartalommal bíró sör és a könnyű, mesterségesen nem erősített bor szabad forgalmat kapjon.

G. C. Hinckley, a nedvesek szövetségének washingtoni titkárja a következőket mondta a megindult küzdelemlről:

— A nagy munka már megkezdődött. Szeretném az országban mindent érdeklődőnk a novemberi választások jelöltjeinek nézetei iránt. Különösen az érdekel minket, mi az álláspontjuk a Volstead-féle törvénnyel szemben. Információinkat nem fogjuk suba alatt tartani, sőt ellenkezőleg, a legnagyobb foku nyilvánosságot követeli meg a harcmodorunk. A választók jó előre tisztában lesznek majd azzal, hogy jelöltjeik közül kik a szárazak és kik a nedvesek. A többi aztán már csak a választóktól függ. Ma már szerencsére ott tartunk, hogy számos szenátor és kongresszusi képviselő a Volstead-törvény határozott revíziója mellett kardoskodik. Ha a harc eredményes lesz, a nedvesek száma legalább százzal fog megnövekedni a kongresszusban. Az így nyert erővel biztosra vehető, hogy a törvény megváltoztatása sikerülni fog. A nedvesek hatalmas arányú szervezkedése, úgy látszik, aggodalomba ejtette a szárazakat, mert újabban apró könnyítésekkel igyekeznek enyhíteni a törvény szigorúságán. A prohibíció hivatalos többek között értesítette az érdekel-

tek, hogy a zár alá véteteit ita- lokat mindenkinek jogában van nyári lakására szállítani a nyaralás tartamára, ha igazolja, hogy a pálinkakészletet még a Volstead-féle törvény életbelépése előtt szerezte be. Ilyenformán az alkoholtilalom kijátszása roppant egyszerű dolog lesz — a gazdagoknak. Minden milliomos irásos engedélyt kap arra, hogy a pálinkát elszállítsa Newyorkból például Atlantic Citybe. A nyáron kihatja az egész készletet, csak arra kell figyelnie, hogy mire megint vissza akar költözködni, pótolja a hiányzó üvegeket.

Ennek a rendeletnek nyilvános-

Sport.

Labdarugás.

Timisoara—Arad 4:0 (4:0.) Városközi mérkőzés Timisoarán. A gyenge felállítású Arad nagy goallarányú vereséget szenvedett. Czinczár bíró sipőjére a következő csapatok állottak fel: Arad: Szabócsi—Singer, Rémay—Fővényi, Bartófi, Pálffy—Darázs, Kenderessy, Erbstein, Szabó, Murányi II. Timisoara: Ritter—Kondor, Kozovits—Matek, Halmos, Zimmermann—Lukinics, Szilágyi, Schiller, Chambrée, Frech II. Timisoara kezdés után hevesen támad, melynek a 4-ik percben eredménye is van, Schiller közvetlen közletről rugja a vezető goalt. Goal után rövid Arad támadás, de ezt ismét timisoarai főlény követi, a 21-ik percben Singer a 16-os vonalon belül a labdára esik, az állítólagos handse miatt megítélt tizenegyest Kozovits goallá értékesíti. Goal után Arad lelkesen játszik, de pechje van, Singer hibája a 30-ik percben Schiller révén a harmadik, majd a 44-ik percben Chambre gyönyörű lövése a negyedik goalhoz juttatja Timisoarát. A második féldőben Arad is többet támad, főleg a két összekötő révén, míg a Timisoara veszedelmes támadásait Rémay, Pálffy és Szabolcsy kapus mentik. A szép mérkőzés egyik csapatnak sem hozott eredményt.

MTK.—AMTE. 1:0 (1:0.) A marosvásárhelyi csapat beigazolta jó hírnevét. Mindvégig igen szép játékot produkált. Az AMTE. szokott lelkesedésével és labdaramenésével főlényben játszott, de részint a csatársort hagyta kapu előtt cserben a tudománya, részint a brilirozó Szilágyi—Debreczeni hávédpár mentett mindent. A goalt Glanzmann rugta Czako hibájából. Bíró Szika. Hakoah—CFR-Glória 3:1 (1:1.) Mindkét csapat, főleg a Glória-CFR. erősen tartalékolva játszott. A Hakoah egy alkalommal jobbnak bizo-

ságra jutása újabb elkeseredést szült a nedvesek táborában. Azt látják ugyanis, hogy a Volstead-törvényt csak a szegények számára csinálták, akik legfeljebb egy üveg pálinkát tudnak egyszerre vásárolni. Akinek egész készlete van, az ihatik annyit, amennyit akar. Így történt meg az, hogy Kentucky államban mindenki hozzálatott a pálinkafőzéshez és fegyveresen szervezkednek a száraz törvény ellen.

Mondani sem kell, hogy a fegyveres ellenállás híre sok fejtörést okozott a hatóságoknak, melyeknek ugyanis elég bajuk akad az italcsempészekkel. A minap történt például, hogy Newyorkban a Mulberry Streeten revolverharcot vívott a rendőrség egy csempész bandával. Az ütközetnek hat súlyos sebesültje volt. Érdekes megemlíteni, hogy manapság a legjövendelmzőbb foglalkozás Amerikában az italcsempészet. Dominick Alberto italcsempész például bevallotta a rendőrségen, hogy a múlt évben 75.000 dollárt keresett a csempészetben. A szomszagos yankee egyáltalán nem sajnálja a pénzt ha arról van szó, hogy rég nélkülözött pálinkával öblitheti le a torkát.

nyult és Grosz, Hász és Feldmann goaljaival megnyerte a mérkőzést. CFR-Glória egyetlen goalját Nyiry rugta. Bíró Mittermayer.

AMTE. II.—AAC. II. 9:0 (1:0.) CFR-Glória II.—Hakoah II. 8:0 (6:0.)

Vidéki labdarugómérkőzések. Marosvásárhelyi CFR.—Vulkáni SC. 1:1; Oradea-mare—Cluj városközi mérkőzés 2:1 (1:1.) Oradea-mare goaljait Ströck és Rónay, Cluj goalját Bornstein rugta.

Uszóverseny. Eredmények: Gyermekek versenye: 1. Szurhoff. 150 m. gyorsuszás: 1. Draskovics (CFR-Glória.) 150 m. kezdők versenye: 1. Kiss (Toldi.) 500 m. uszás: 1. Kondorossy (CFR-Glória.) 150 m. oldal uszás: 1. Bergesz (CFR-Glória.) 150 m. hátuszás: 1. Németh (ATE.) 150 m. színészek versenye: 1. László Andor. 200 m. gyorsuszás: 1. Bergesz (CFR-Glória.) 1000 m. főverseny: 1. Kondorossy (CFR-Glória.)

LEGUJABB

Rathenau egyik gyilkosát letartóztatták Newyorkban.

BERLIN. Rathenau egyik gyilkosát Kolthesen Maxot Newyorkban, akkor amikor az egyik gőzcsőn megérkezett, letartóztatták.

A franciák nem — militaristák.

LONDON. A berlini volt amerikai nagykövet, Gerard tiszteletére rendezett banketten több felszólalás történt, amelyekből megállapítható, hogy a franciák nem militaristák. Őszintén kívánják ugyan a békét, de azért mindent megtesznek határaik védelmére és jogaik fentartására úgy Németországgal, mint Oroszországgal szemben. (Rador.)

HIREK

— Vidéki előfizetőinket felkérjük, hogy úgy hátralékos tartozásukat, mint előfizetésüket az „Aradi Közlöny“-re a kiadóhivatalnak mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap zavartalan kiadása biztosítva legyen.

— A főpolgármester szabadságán. Dr. Robu János főpolgármester szabadság iránti kérését kedvezően intézte el a prefektus. A főpolgármester csütörtökön kezdte meg hat heti szabadságát és távolléte alatt dr. Angel István polgármester helyettesíti.

— A városi főorvos itthon. Dr. Cucu Vazul városi főorvos tegnap érkezett haza Kisenevből, ahol részt vett az országos orvoskongresszuson. A főorvos e hét végére értekezetre hívja össze az aradi orvosokat és beszámol az orvoskongresszuson szerzett tapasztalatairól.

— Vizsgarend-módosulás a katolikus főgimnáziumban. A román kat. főgimnáziumban a vizsgálatok gyorsítása végett a vizsgarend a következőképpen módosul: a VI-a. oszt. 5-én, a VII-a. és VII-b. oszt. 6-án vizsgázik mindenkor reggel 7 órakor.

— A vaggongyári munkások sztrájkja. Az Astra vaggongyári munkásai mintegy kétezernyolcszázötvenen ma délelőtt fél tízkor sztrájkba állottak. A munkások munkabeszüntetésére az szolgáltatott okot, hogy a munkások magasabb órabérekét, illetőleg egy magasabb bércatégoriába való beosztásukat követelték. A gyár vezetősége a munkások bizalmiférfiaival ma este ült össze tanácskozássra, határozni arról, vajjon teljesíti-e a munkások kéréseit. Amennyiben ezek a tárgyalások eredményre vezetnek, úgy a gyár közel három ezer munkása már a holnapi nap folyamán újra felveszi a munkát. A Marta-motorgyár munkásai folytatják munkájukat.

— Orvosavátás. Dr. Pescariu Jonet a cluj (kolozsvári) egyetemen orvosdoktorrá avatták. A fiatal magyarai születésű orvos a napokban Bécsbe megy tanulmányútra és onnan való visszatérése után Aradon fog letelepedni és itt fog orvosi gyakorlatot folytatni.

— Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— A budapesti amerikai misszió vezetőjének bucsuja. Budapest. Megható ünnepség színhelye volt ma a Dunapart. Pedlow kapitány, aki az amerikai vöröskeresztes misszió vezetője volt és ilyen minőségében sokak budapesti szegény gyermeket juttatott jó ruhához és táplálékhoz, bucsuzott el a budapestiektől, mert kormányja elrendelte az összes Európában levő misszióinak bevonását. Pedlow hajón hagyta el Budapestet. A parton óriási közönség gyűlt egybe, a hajóállomás és a hajó zászlódíszben pompázott, zenekarok játszottak, a társadalmi egyesületek kiküldötteikkel képviselőik magukat a bucsuzásnál. A parton sok ezer szegény gyermek és szegény ember jelent meg. Pedlow kapitány sirva, ölelésre tárt karokkal bucsuzott és a következőket mondta: „Elmegyek, mert elszólit a köteletség, de szívesen fogom viselni továbbra is Magyarország sorsát.”

Monarchista-tüntetés Bécsben Ottó főherceg nevenapján

— Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől. —

Vasárnap délelőtt két monarchista tüntetés zajlott le Bécsben. Ottó főherceg nevenapja alkalmából az osztrák monarchisták (Schaiger-Wiener) pártja hálaadó istentiszteletet rendezett a Karlskirchében. Az istentiszteleten Ottót állandóan császárként aposztrofálták és az istentisztelet után egyes csoportok a Karlsplatzon is éltették Ottó császárt.

— Meghalt a Lánchid építőjének egyetlen fia. Budapest. Clark Simon gyógyszerész, Clark Ádámnak, annak az angol mérnöknek az egyetlen fia, aki a budapesti Lánchidat és a vele szemben fekvő budai alagutat építette, ma Losoncon meghalt.

— Kész utlevelek. Az aradi állambiztonsági utlevélosztályán a következők vehetik át utleveleiket: Birkenheuer Miklós, Hajas Anna, Weisz Bódog és fia, Sztankovits Rozália, Ungár Anna, Gáspár Margit, Vannay Helén, Lendvay László, Keresztes Ferenc, Szántó József, Fényes Kálmán, Klum Mária, Färber Lajos, Barna Tibor, Nyáry Margit és Feigl Rozália.

— A vendéglősök a főpolgármesternél. A másodosztályba sorozott vendéglősök tulajdonosai ma felkeresték dr. Robu János főpolgármestert és kérték, hogy a vendéglői árakat egyöntetűen állapítsa meg. A vendéglősök azzal indokolják kérésüket, hogy ők, mivel kevesebb mennyiségben vásárolják a húst, drágábban is fizetik mint az elsőosztályu vendéglősök tulajdonosai, akik viszont sokkal drágábban árulják. A főpolgármester kijelentette, hogy írásban nyújták be kérésüket.

— Kormányzósértésért másfél évi fogház. Győr. A törvényszék gróf Esterházy Ferenc magántitkárát, Palotay Lászlót kormányzósértésért másfél évi fogházra ítélte.

— Az Acsev. építkezése. A napokban megírta az Aradi Közlöny, hogy az Acsev. igazgatósága egy több lakásból álló bérház építését határozta el. Az Acsev. igazgatósága ma délelőtt tárgyalásokat folytatott a város vezetőségével az építendő bérház telkének meghatározása végett. A város vezetősége átadta az építési tervet az építészeti bizottságnak véleményezés végett.

— Angol egyetemi hallgatók a magyar emlékművéért. London. Az oxfordi egyetem hallgatói és tanárai erőshangu tiltakozójegyzéket intéztek a nemzetek ligájához azok miatt a pusztítások miatt, amelyek a Magyarországtól elkapesolt területeken levő szobrokat és emlékműveket érték. A tiltakozójegyzékben azt hangsúlyozták, hogy a szobrok és emlékművek között olyan mesterművek vannak, melyeknek értéke felbecsülhetetlenül pótolhatatlanok.

— Ahol a goalrugókat díjazták! A párisi sportvilágból vesszük e szükséges érdekelt jelentést, mely a kontinens amatőr sportegyesületeit oly nagy izgalomban tartja. Minket aradiakat főleg érdekelt, mert ez az érdekes eset július 9-én, az AMTE.-napon a Városligetben lesz, hol minden berugott goalért érdekes díj lesz kiadva. Az úgynek valószínűleg

A Karlskirchei tüntetés délelőtt 11 órakor kezdődött és körülbelül másfél óra hosszút tartott. Egy órával előbb a fekete-sárga legitimisták (Wolff ezredes) pártja a Kapucinerkirchében rendezett hasonló hálaadó istentiszteletet. A fekete-sárgák szokásuktól eltérőleg az utcán rendszeren viselekedtek, úgy hogy az ő tüntetésük is minden rendezavarás nélkül folyt le.

foijtatása is lesz... az esti táncmulatság.

— Értesítés. Az aradi Patronázs-egyesület f. é. július hó 18-án d. u. 5 órára az aradi kir. törvényszék nagytermébe rendkívüli közgyűlést hív össze, amelyre a tagok szives megjelenését kéri a vezetőség. Tárgy sorozat: 1. Alapszabálymódosítás. 2. Főtktár és titkári állás betöltése. 3. Asztalosműhely építése a Patronázs gyermekmenhely telkén.

— Németországban a tisztviselők vadházassága nem feyelmi ok. Berlin. A birodalmi gyűlés 217 szavazattal 137 ellenében elfogadta a magánforgalom szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Ugyancsak elfogadta az asszonyoknak a nyilvános pályára való bocsátásáról szóló javaslatot, amely szerint mostantól fogva a nők a jogi pályára is bocsáthatók. Elfogadták továbbá a tisztviselők szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslatot, amelynek egyik paragrafusa szerint a vadházasságban élés ténye nem lehet ok a feyelmi eljárás megindítására. (Rador.)

— Bécsben a villamos szakaszjegy 200 korona. Bécs. Ma reggel véget ért a bécsi villamosstrájk, mert az alkalmazottak megkapták a kért béremelést. Ennek a következménye, hogy a villamosszakaszjegyek árát 150-ról 200 koronára emelték fel. A strájk a fővárosnak 180 millió kárt okozott.

— Férfi és női szabók szabászati szaktanfolyamának 2-ik kurzusára e hó 5-éig lehet beiratkozni Str. Russu Sirianu (Aulich-utca) 20. Mihalkovitsnál.

— Divatlapok nagy választékban Kelet hírlapirodában Arad.

— Divatos hajháló minden színben kapható Fehér si Comp. nőifodrász üzletében

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Magy.

„Unus“ az Apolló műsorán. Az a szenzációs Harry Piel felvétel, a melyet Unus, a hegvek királya címen hétfőn mutatott be az Apolló óriási siker mellett, kedden utoljára megy. A szebbnél-szebb felvételek eragadják a nézőt és hozzá kell vennünk Harry Pielnek, mint Unusnak nagy-szerű produkcióját, hogy megértsük a tegnap siker titkát. A kép, amely három részben kerül bemutatásra, minden egyes részében önálló egészet alkot és minden egyes kép egy befejezett egész. Akik már látták Harry Piel felvételt, különös érdeklődéssel fogják megnézni a képet és csodálkozni fognak azon az előnyös változáson, amelyen Harry Piel már

eddig is csodált művészete átfelldött. A szenzációs kép ezen első része utoljára megy kedden az Apollóban.

„A levágot kéz“ második része megy utoljára az Uránia keddi műsorán. Miután az első részt követő második rész hétfői bemutatója hatalmas sikert aratott az Uránia színházban, óriási érdeklődés nyilvánul meg a darab keddi utolsó előadása iránt. A darab második része félelmetes következetességgel fejlődik a vég felé, amely Cresponak, a bűnnel telt hipnotizőrnek is meghozza a megerdemelt véget. De démonikus ereje itt is emberek pusztításával keres kielégülést.

— Az Apolló és Uránia színház legutóbbi nagybemutatójára jegyet kapott vasuti szállítás utján és ezek egyrésze illetéktelen egyének kezébe került, akik azt a városban árulják. A színház igazgatósága felkéri a közönséget, hogy kellemetlenségek elkerülése végett a hamis jegyek megvételétől tartózkodják, mert az ilyen jeggyel jelentkezőket a színház kénytelen lesz további eljárás végett a rendőrségnek átadni.

Az aradi himmlőoltások eredménytelenek.

Rossz az oltóanyag.

Az Aradi Közlöny nemrég foglalkozott azzal, hogy a városi orvosi hivatal nem tudta kellő időben megkezdeni a csecsemők hivatalos védőoltását, mert a szükséges mennyiségű oltóanyag nem érkezett meg Aradra. Az elmúlt hónap közepén dr. Cucu Vazul városi főorvos számos távirati sürgetésére végre elküldték Bucurestiből az oltóanyagot. Megkezdtek a védőoltásokat a különböző irodahelyiségekben, ahol az aggodó szülők tömegesen jelentek meg gyermekeikkel, hogy immunnissá tegyék őket a himlővel szemben. A múlt hét elején fejezték be a hatósági orvosok a védőoltásokat, amelyek igen kellemetlen meglepetéssel szolgáltak. A védőoltások néhány kivételével eredménytelenek maradtak. A szülők tömegesen keresik most fel a hatósági orvosokat, mert attól félnek, hogy a védőoltások eredménytelensége miatt a gyermekek következményei lehetnek, és kéri a gyermekek újraoltását. Újraultatásról azonban szó sem lehet, mert a hatósági orvosok nem rendelkeznek megfelelő szérummal és az orvosi hivatal nincs abban az anyagi helyzetben, hogy az oltóanyagot beszerezze. Az Aradi Közlöny munkatársa dr. Dohány Sándor gyermekorvostól a védőoltások eredménytelenségéről a következő információt kapta:

— Hogy a védőoltások nem fogtak meg, annak valószínűleg az az oka, hogy az anyagot nem kezelték kellő szakértelemmel. Az itteni hatóságokat nem terheli felelősség, mert a védőoltásokat az anyag megérkezése után azonnal megkezdtek. Valószínűleg meglehetősen rossz az oltószereket, holott feltétlenül állandóan jégben kell tartani, különben megromlanak. Az oltásoknak öt nap alatt kell megfoganniuk, hogyha ez nem történik meg, annak vagy az oltóanyag

iz oltóanyag rossz, vagy pedig a beoltott gyermek születésétől fogva immunis a himlővel szemben. Nagyobb aggodalomra azonban nincsen ok, mert igen valószínű, hogy Aradon nem lép fel a himlőjárvány.

Aradon megbukott

a shimmy.

Alig ütötte fel a fejét Aradon a shimmy-járvány, máris képtelen legyőzöttén ősi hazájába visszavonulni, mert egy sokkal népsebb és hatalmasabb járvány uralja most a helyzetet: A football-láz. Ezen a minden évben visszatérő láz ellen nincsen védekezés. Mindig nagyobb tért hódít. Ezekelőtt kizárólag a drákok egyetemi hallgatók, munkások és vasutasok köréből szedte áldozatait. Ma azonban már beérkezett a lányiskolákba is, ahol a tízperces szünet alatt az iskola folyosóján narancshéjjal helyettesítik a football-labdát. Az elemibe is betolakodott és az apró gyermekek rongyból készült labdán rugdossák ronggyá a cipőjüket, sőt már a közútvonalok komoly falai között is a legfontosabb téma a football. Csak a napokban alakult meg a pénzügyigazgatási tisztviselők football-csapata. Ma ismét egy új sportegylet alakult Aradon, amely egyelőre csak a football sportot kultiválja. Ennek a sportegyletnek neve rövidítve AVAS, vagyis A Városi Alkalmazottak Sportegyesülete, amelyik legközelebb a győzedelemes rendőrtisztek football csapatával méri össze erejét. Az AVAS. Kapuját Örödy Oszkár számvevőségi hivatalnok fogja védeni. Neki kizárólag az lesz a kötelessége, hogy számolja azokat a gólokat, amelyeket a rendőrtisztek kapnak a nagy összecsapásnál. A csapat legfőbb játékosa Stefanus Sabin lakáshivatali főnök lesz, a ki feltétlenül biztosítja a győzelmet, mert nincs az a jól védett kapu, amelyen a lakáshivatali főnöke már hatalmánál fogva is be ne tudjon hatolni. Crisnic Jenő és Stimpfer József lakáshivatali tisztviselők szintén tagjai a csapatnak. A football csapat győzelmét még Buteba György, Kovács Lajos, Kozma Aurél, Crisán János, Maris Sebő, Pavlovits Gyula és Sepsy Sándor városi tisztviselők biztosítják. Az összes sporttelepeken lázasan folyik a fiatal csapatok trainingjei. Már hajnalban ott vannak a szenvedélyes sportolók — nem törődve esővel, sárral — készülődnek a mérkőzésre footballozik az egész Arad. Az utcákon amerre csak nézünk, nagy plakátok hirdetik a mérkőzéseket. A Piața Avram Jancu (Szabadság-téri) piacnak vége van. Az élelmiszer árusítók már eltávoztak csak a romlott Krumpfi vagy vöröshagyma maradványait hagyták a helyszínen. Az magyerekek összegyűlnek a piacon és megalakítják a football-csapatot. A kapufélfát egy-egy vöröshagyma jelzi. A football-labdát egy jól kifejtett Burgonya helyettesíti. Megkezdődik a játék, amelynek az odaérkező rendőr vet véget. Az egyik maszcsoport boldogan újságolja: Eredmény 2:0, a suszterinasok

Nehézségek a bankbetétek visszafizetése körül.

(A csehszlovák nem akarják fizetni)

Arad város közönsége köréből több panasz hangzott el, hogy a Csehszlovákiában elhelyezett bankbetéteket az ottani bankok nem hajlandók visszafizetni, sőt a tőke kamataival sem számolnak el. Az Aradi Közlöny munkáltságsajtója tájékozódás végett felkereste Hargitay Bertalan, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának vezérigazgatóját, a ki a következő felvilágosítást adta:

A békeszerződés kizárólag az 1918 november elseje előtt külföldön elhelyezett bankbetétek beváltásának kulcsát határozza meg. Ez a meghatározás sem eléggé világos, mert a békeszerződés egyik pontja úgy intézkedik, hogy az 1918 november elseji zürichi kurzus szerint történjék a beváltás, egy másik szakasz kimondja, hogy a legelső pénzbeváltás arányában fizessék ki a külföldi bankok a betéteket. A békeszerződésnek ez az ellentétes két pontja sok vitára adott alkalmat, mert például az osztrák magyar korona 1918 november elsején körülbelül 1—1 arányban állott a leval, viszont a pénzbeváltás pedig 1—2 arányban tör-

lent. E szerint az egyik vagy a másik ponthoz való alkalmazkodás vagy a betevőt, vagy a bankot károsítja meg. Az aradi törvényszék egyik elvi jelentőségű döntése szerint a külföldi adósságokat az 1918 november elsején fennálló zürichi jegyzés szerint kell kifizetni. A törvényszék döntését azonban az érdekeltek megellegezték. A békeszerződés pontjai nem intézkednek az 1918 november elseje után elhelyezett bankbetétekről. Ugyanis ez időtől a Kommun bukásáig a valutákban óriási differenciák jöttek létre. Ebben az időben elhelyezett bankbetétek külön egyezkedés tárgyát képezik. Az aradi és a magyarországi bankok között most folynak a tárgyalások, amelyeknek az eredménye valószínűleg az lesz, hogy a kérdéses időben elhelyezett egy osztrák-magyar koronáért két magyar koronát fizetnek ki a magyar bankok. A csehszlovákiai bankokkal még nem indultak meg a tárgyalások. Ezzel magyarázható meg, hogy az ott elhelyezett betéteket nem fizetik vissza és amíg az egyezkedés meg nem történik, nem is kamatoztatják.

TA VIRATOK.

Tárgyalások a közös front végett

BUCURESTI. Maniu Vajda és a nemzeti párt többi vezetői hetőig Bucuresztben maradnak. Maniu Gyula tárgyal a néppárt vezetőivel és hétfőn tanácskozást kezd a többi ellenzéki pártok vezetőivel is. A tárgyalásokon a közös front megállapítása kerül elintézés alá. (Rador.)

A magyar legitimisták engednek.

BUDAPEST. A legitimista keresztény ellenzéknek a kormányval folytatott tárgyalásairól ellenőrizhetően hírek kerültek forgalomba. A tárgyalások azt célozták volna, hogy a miniszterelnök engedjen eddigi álláspontjából és fogadja el a legitimisták engedelemesebb álláspontját. A kisgazdák gróf Bethlen István miniszterelnök höz fordultak, aki kijelentette, hogy semmiképp tárgyaláson nem vesz részt és nem hajlandó a már megalapozott többségét veszélyeztetni, sem pedig a kormányzat rendjét változtatni. A kormány azonban bármilyen oldalról jövő közefedést szívesen lát.

A borongó horvátok.

LONDON. Dublinban a harok újjaledése küszöbön áll. Erre az előkészületek mindkét részről folynak. A fölkelők az ír főváros számos utcájában torlaszokat emeltek. A nyugati és a déli grófságokban a fölkelés egyre terjed.

Dolgoznak az új alkotmányon.

BUCURESTI. A parlament alkotmányozó bizottsága ma folytatta tanácskozását. Egészen a 24. szakaszig jutottak el. Christescu előadó az elhangzott vélemények alapján fogja megszerkeszteni a javaslatot. Hosszabb vita kezdődött és folyt le a sajtó kérdés megszervezésében. Töb-

Németország ratifikálta a német orosz szerződést.

BERLIN. A birodalmi gyűlés külügyi bizottsága, amelynek ülésén a kancellár is résztvett, ratifikálta a rapallói szerződést. (Rador.)

Közgazdaság.

Van szerencsém a n. é. vevőközöségét értesíteni, hogy a budapesti „Tabarin” vegyészeti gyáram Temesváron VI. Str. Misureanu (Nap-utca) 3. szám alatt a volt Nemez-gyár telepén.

„DELTA” vegyészeti és kozmetikai gyár bej. cég alatt fiókot létesít, ahol a „Tabarin” gyár összes gyártmányai eredeti gyári csomagolásban gyártatni fognak. A közkedveltségnek örvendő.

„TABARIN” és „EVER” cipőkrémek minden modern színben terpentines, elsőrendű minőségben fognak gyártatni és a n. é. vevőim rendelkezésére bocsátatni.

Minden igyekezettel azon leszek, hogy eddigi gyártmányaimat a lehetőségig tökéletesítve, eddigi igen kedves vevőimhez olcsó árban eljuttassam azon reményben, hogy a gyártmányaim elsőrendűségével szemben eddig tanúsított teljes megelégedésüket továbbra is megfogom nyerhetni.

Timisoara, (Temesvár) 1922. évi július hó 1-én.

Teljes tisztelettel.

SCHWARZ LAJOS

a „Tabarin” vegyészeti különlegességek gyára tulajdonosa.

A valutaniac.

Aradi valutaárak. (Julius 3.) Dollár 166, márka 45, sokol 310, dinár 210, francia frank 14.5, magyar korona 17.5, budapesti kifizetés 6.35, bécsi kifizetés 116, berlini kifizetés 43, prágai kifizetés 317.

Bucuresti kurzusok. (Julius 3.) Márka 44—45, francia frank 13.80—13.90, dinár 200—203, dollár 165—66, osztrák korona 125—35, magyar korona 17—18, sokol 305—310. Párisi kifizetés 1372, newyorki kifizetés 164, prágai kifizetés 314, berlini kifizetés 42.25, bécsi kifizetés 88, budapesti kifizetés 16.25.

Zürichi nyitás. (Julius 3.) Berlin 131, Newyork 526.875, Milzno 24.775, Prága 10.10, Budapest 50, Zágráb 167, Varsó 11.25, Bécs 2.75, osztrák bélyegzett korona 2.875.

Budapesti nyitás. (Julius 3.) Dollár 1078, márka 272, sokol —, lei 645, dinár 1312, osztrák korona 550.

Zürichi zárlat. (Julius 3.) Berlin 126, Newyork 527.25, Milano 2465, Prága 1010, Budapest 50, Zágráb 167.5, Varsó 11.25, Bécs 2.75, osztrák bélyegzett korona 2.875.

Budapesti zárlat. (Julius 3.) Dollár 1110, márka 269, sokol 2108, lei 651, dinár 1336, osztrák korona —.

— A himalajai expedíció nem sikerült. Bruce angol tudományos expedíciója, mint egy londoni szikratávirat hírül hozza, meghiúsultnak tekinthető. Ez már a harmadik kísérlet a Mount Everest megmászására s egyetlen eredménye, hogy a mostani vakmerő vállalkozók 160 lábbal jutottak magasabba, mint az eddigi két expedíció, de a zord időjárás miatt nem juthattak célhoz.

— A himalajai expedíció nem sikerült. Bruce angol tudományos expedíciója, mint egy londoni szikratávirat hírül hozza, meghiúsultnak tekinthető. Ez már a harmadik kísérlet a Mount Everest megmászására s egyetlen eredménye, hogy a mostani vakmerő vállalkozók 160 lábbal jutottak magasabba, mint az eddigi két expedíció, de a zord időjárás miatt nem juthattak célhoz.

— A himalajai expedíció nem sikerült. Bruce angol tudományos expedíciója, mint egy londoni szikratávirat hírül hozza, meghiúsultnak tekinthető. Ez már a harmadik kísérlet a Mount Everest megmászására s egyetlen eredménye, hogy a mostani vakmerő vállalkozók 160 lábbal jutottak magasabba, mint az eddigi két expedíció, de a zord időjárás miatt nem juthattak célhoz.

— A himalajai expedíció nem sikerült. Bruce angol tudományos expedíciója, mint egy londoni szikratávirat hírül hozza, meghiúsultnak tekinthető. Ez már a harmadik kísérlet a Mount Everest megmászására s egyetlen eredménye, hogy a mostani vakmerő vállalkozók 160 lábbal jutottak magasabba, mint az eddigi két expedíció, de a zord időjárás miatt nem juthattak célhoz.

— A himalajai expedíció nem sikerült. Bruce angol tudományos expedíciója, mint egy londoni szikratávirat hírül hozza, meghiúsultnak tekinthető. Ez már a harmadik kísérlet a Mount Everest megmászására s egyetlen eredménye, hogy a mostani vakmerő vállalkozók 160 lábbal jutottak magasabba, mint az eddigi két expedíció, de a zord időjárás miatt nem juthattak célhoz.

Aki nyaralni, vagy túrdőre megy, ép úgy olvashatja az „Aradi Közlöny”-t mint odahaza. A kiadóhivatal bárhova — külföldre a bélyegköltség megtérítése mellett — utána küldi t. előfizetőinek az „Aradi Közlöny”-t.

Nyári és fürdő-ruha különlegességek újból érkeztek

IULIU PLESZ GYULA

Központi női és gyermekruha áruházába ARAD, Strada Col. Pirkoi (Vörösmarty-u.) 3. A színház hátsó bejáratával szemben. - Külföldi angol és francia mérték-ostály! 959

Károly hontalan holtteste.

(Nem lehet Ausztriában eltemetni.)

BÉCS. A fuchali száműzött tragikus halála okozta érzéshullámzások Ausztriában, különösen a salzburgi, tiroli vidékeken még mindig nem ültek el. A legitimista vezetők, papok, volt katonatisztek még mindig agitációs ürügyül használják fel a volt uralkodó elhunytát a monarchizmus mellett hangulateltérésre és ezen igyöközötük nem is marad meddő, sőt olyan visszhangra talál a vallásos, konzervatív és monarchista érzelmű salzburgi lakosság körében, hogy a köztársaság osztrák híveinek táborában mind türelmetlenebbül sürgetik ezeknek az agitációknak hatósági uton való erélyes megakadályozását. Osztrák monarchistaellenes körökben különösen az a tény keltett nagy recenziót, hogy Salzburgból kérvény érkezett a nemzeti tanácshoz, amelyet vagy harmadfélszáz lelkesítő hivatal, közel 250 polgármester és több mint kétszáz különböző társadalmi egyesület és Salzburg társadalmi, gazdasági, kulturális életének sok vezető személyisége írt alá és amely kérvényben azt kívánják a salzburgiak, hogy tegyen lépéseket az osztrák nemzeti tanács annak érdekében, hogy Habsburg Károly holttestét Funchalból szállít-

sák Bécsbe és itt az uralkodót megillető végtisztesség mellett a kapucinusok klostroma alatt lévő családi sírboltban temessék el.

Ha azonban ez keresztülvihető nem lenne, akkor a Salzburgban lévő halli Jézus Szent Szive bazilikában helyezték örök nyugalomra. Ezt a bazilikát a Habsburg-család építette. A kérvény még nem került a nemzeti tanács plénuma elé, a tanács elnöke azonban a házszabályoknak megfelelően jelentést fog tenni róla a legközelebbi ülésük egyikén, bár annak sorsa már megvan pecsételve: a szociálisták és nagynémetek még érdemleges tárgyalás alá sem hajlandók venni az osztrák köztársaság alkotmányos szabályainak megfelelő formában előterjesztett kérvényt, a keresztényszociálisták pedig, akik készséggel tanusítanának kevésbé merev magatartást, a politikai béke és parlament akcióképességének biztosítása érdekében nem akarják kielezni ezt a kényes kérdést és így már most kétségtelen, hogy Habsburg Károly holttestét belátható időn belül sem Bécsben, sem Hallban, sem az osztrák köztársaság területén más helyen nem engedik örök nyugalomra helyezni.

A magyar művészet külföldön.

(Kapuzárás a Mücsarnokban. — Külföldiek versengenek a magyar képekért. — 85 ezer látogató.)

BUDAPEST. Tegnap este zárták le Budapesten a Mücsarnok nagy sikert aratott magas művészi színvonalu jubiláris kiállítását. Budapest nagyközönsége fokozott érdeklődést tanusít a képzőművészet iránt, dacára a gazdasági válságnak és az általános pénzügyi nehézségeknek. A műbarátok száma jelentékenyen megnövekedett az elmúlt évekhez képest s a Mücsarnokot még soha annyian nem látogatták, mint éppen az idén. A tavaly rendezett két kiállítást 54 ezer ember nézte meg, az idén pedig 85 ezer volt a látogatók száma. Paur Géza főtitkár a tavaszi tárlat eredményeit a következőkben ismertette:

— Az idei szezon legörvendesebb jelensége a közönség óriási érdeklődése volt. Ez az érdeklődés nem mondva csinált dolog. Ma már ott tartunk, hogy lelki szükséglet a művészi szépen való gyönyörködés. Ezért a kiállítás határidejét egész mostanig meg kellett hosszabbítani. Az anyagi eredmény is meglepő jó volt az idén. A megvásárolt műtárgyak és képek legnagyobb része külföldre kerül. Már most is megállapítható, hogy körülbelül 85 százalék volt a külföldi vásárlás és az eladott képek s szobrok csak csekély töredéke marad Magyarorszá-

területén. A Mücsarnokot rengeteg külföldi kereste fel, köztük angol, francia, belga és svéd képzőművészek. Mindannyian a legnagyobb elismeréssel és meglepetéssel nyilatkoztak a magyar művészet színvonaláról.

— A külföldi vásárlók közül három nagyobb mecénásunk is akadt. Az egyik egy Saens nagyiparos, akinek figyelmét egy kiváló belga szobrász hívta fel a kiállításra. Ez a belga műgyűjtő a magyar művészek műveinek egész sorozatát vette meg. Az ő tulajdonába került Papp Emil Munka közben című képe, Pentelei-Molnár Almák című csendélete, Komáromi-Kacz Endre Gulliver utazásai című festménye, Poll Hugó Dunai pasztellje, Szentgyörgyi István Bigézó szobra, Béli Vörös Ernő Fiala leány című tanulmánya, Lux Elek Táncosnő című bronzszobra és Imre László elefántcsont miniatűrje. Ezeknek a műtárgyaknak a vételára háromnegyed millió korona volt. — Brank-Pror svéd kapitány körülbelül ugyanennyi összegre vásárolt képeket. Megvette Krammer Mariska Emlékek című képét, Komáromi-Kacz Endre Trióját, Rajnerné-Istvánffy Gabrielle Ismerkedését, Dolányi-Benczur Ida Gyümölcszűretjét, Spányi Kornél Párisi itélet című

kompozícióját, továbbá Barkász Lajostól Téli a Zugligetben, Endrei Sándor Mezőkövesdi menyecskek, Benczur Béla Erdőrézlet, Kacziány Aladár Tavaszi dal, Krucsay Ferenc Lábmások, Glatz Oszkár Házinyul, Tornyai Gyula Krick-krack játékosok c. képeit. A kiállításon megjelent Mac Clear szarmazásu gyűjtő is. Ő sem maradt a másik kettő mögött.

— A magyar vásárlóközönség soraiból ismert műgyűjtőket az idén nem tisztelhetjük vevőink sorában. A magyar közönség közül a közép kereskedőosztály és a vidéki birtokosok vettek képeket. József főherceg mint minden évben, most is felkereste a kiállítást s képtára számára megvette Kárpáti Jenő Siófoki hullámverés című képét. Az Andrássy Dénes-alap a vidéki múzeumok számára vásárolt képeket mintegy száz ezer korona értékben. Az államot is ott találhatjuk a műtárgy vásárlók sorában. A nemzeti múzeum képtára részére megvásárolták Bosznay István Óbudai kikötőjét és Udvary Pál Női tanulmányát. Az anyagi eredmény csaknem három millió korona a múlt esztendő 800 ezer koronás zárásával szemben. Ez év szeptemberében tartja az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat hatvanéves jubileumának ünnepei közgyűlését, amelyen természetesen az állam is képviseltetni fogja magát, valamint a tudományos és művészi egyesületek. Szeptemberben újra kiállítás lesz a Mücsarnokban és pedig az új műveken kívül ki fogjuk állítani az elmúlt hatvan év uttörő magyar képzőművészeinek műveit. Ennek a kiállításnak tehát kulturtörténeti szempontból is óriási jelentősége lesz. A jelenlegi magyar képzőművészekről csak annyit, hogy már mindannyian szorgalmasan dolgoznak, hogy szeptemberre a magyar művészet művóját megfelelően képviselhesék. Addig lezárulnak a Mücsarnok kapui s kezdetét veszi a nyári nagytakarítás.

Olcsóbb lesz minden.

De nem nálunk, hanem Angliában.

Míg a mi statisztikusaink általában annak kiszámításával foglalkoznak, hogy a drágaság hétről-hétre mennyivel emelkedik, addig vannak országok, ahol a statisztikusok sok ennek épp az ellenkezőjével bíbelődnek. Ilyen boldog ország többek között Anglia. Ott legutóbb arra az eredményre jutottak a statisztikusok, hogy ez év április havában 23 százalékkal volt olcsóbb a megélhetés, mint a megelőző hónapban. Angliában 1920. novemberében érte el a drágaság a legmagasabb fokot. Ekkor 276 százalékkal volt az árnívó magasabb, mint „a régi jó időkben”. Ebből a 276 százalékból eddig 34 százalék morzsolódott le, úgy, hogy a mai árak körülbelül azon a szinten vannak, amelyen 1917. október havában voltak. Az amerikai Egyesült Államokban szintén lefelé való

tendenciát mutat a drágaság. Itt március havában az árak mindössze 35 százalékkal voltak magasabbak, mint békében. Kanadában egy öt tagot számláló család 42 százalékkal adott ki többet március havában, mint a háboru előtt. Franciaországban, Belgiumban és Olaszországban az árak még nem állanak oly közel a békebeli árakhoz, mint Angliában, vagy az amerikai Egyesült-Államokban, de ezekben az országokban szintén napról-napra csökken a drágaság. Ugyanez a csökkenő irányzat tapasztalható a semleges országokban is.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Cenzurat: **Dr. Romul Mager.**

Hirdetmény.

Párneavana fogyasztási szövetkezet ezennel pályázatot hirdet a tulajdonát képező str. Dorobantilor 41. sz. alatt levő ház építész és bádogos munkálatokra. Zárt ajánlatok f. hó 10-ig Popoviciu György str. Dnei Purgly 97. sz. a szövetkezet elnökének címére küldendők. Arad, 1922. július 3.

12872

Az elnökség.

MALTRY

párisi női szabó

angol és francia ruhakészítési műterme:

Str. 29. Decembrie
(Hasszinger-u.) 3a. 12872

BIHARFÜRED

STANA DE VALE
Vasútállomás

Belényes, (Biharmegye).

osodaszép fenyves, klimatikus gyógyhely, 1160 m. Napi pensio 100 lei, lakás négyeszeri elsőrangú étkezéssel. Külön karibadi diétikus konyha. 3021

Fürdőigazgatóság.

Utlevelekre visumot, külföldieknek utlevelet Gúj (Kolozsvárról) vagy Bucurestiből hetenként négyszer közismert pontossággal a „Kelet” hírlapiroda szerez.

